

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

quam remittitur peccatum, nisi habenti dolorem A
formalem aut virtualem de ipso. Sed in casu posi-
to penitens neque habet dolorem formalem ne-
que virtualem de peccato omisso; non quidem
formalem & explicitum, ut constat, cum non cogi-
tet de illo; neque etiam virtualem & implicitum,
quia dolor de peccato ex motivo ipsi specia-
li, v. g. de adulterio ex speciali turpitudine
ipsum non est dolor virtualis de peccatis diversis
rationis, puta de furto, vel de homicidio: Sed
penitens in casu posito non dolet de tribus pec-
catis, nisi ex particulari motivo, & ex speciali
ipsum turpitudine: Ergo non habet dolorem
virtualem & implicitum de quarto.

Dices, quod quamvis illa attritio considerata B
præcisè ex proprio motivo non extendatur etiam
virtualiter ad peccatum oblitum, bene tamen
quatenus hic & nunc conjungitur voluntati
suscipiendi Sacramentum, & redeundi in ami-
citiā divinam.

Sed contra: Voluntas suscipiendi Sacramen-
tum, neque formaliter, neque virtualiter oppo-
nitur peccato, neque etiam intentioni quæcunque
recuperandi divinam amicitiam; ut patet in eo
qui orando petit hanc divinam amicitiam, quam
tamen, si sit in statu peccati, non obtinet, nisi
actum contritionis eliceat. Ergo attritio, ut con-
iuncta tali voluntati & intentioni, non se exten-
dit, etiam virtualiter & implicite, ad peccatum
oblitum.

Quod verò in casu posito confessio sit valida,
ex eo probatur, quod etsi illa non sit integra ma-
terialiter, bene tamen formaliter, sicut contingit
quando peccatum aliquod mortale taceatur in
confessione, ex oblivione naturali & inculpabili.
Aliunde verò sufficit ad valorem confessionis,
nisi, quod attritio se extendat ad omnia peccata
quæ in confessione aperiuntur: Ergo licet in
casu posito per accidens non se extendat ad pec-
catum oblitum & omisum, hoc non obstat valo-
ri confessionis. Consequentia patet, Antecedens
probatur. Attritio eatenus solum est pars Sacra-
menti penitentiae, quatenus sit sensibilis per
confessionem peccatorum. Ergo ad valorem hu-
jus Sacramenti sufficit quod attritio se extendat
ad omnia peccata quæ in confessione declarantur.

Dices, Qui ex iusta causa subterit in confes-
sione aliquod peccatum cuius memoriam habet, &
dolet tantum de peccatis quæ aperit, non verò
de illo quod subterit, Sacramentum est invali-
dum; Ergo idem in casu posito contingit.

Sed nego Consequentiam & paritatem, nam
in eo casu confessio non est integra, etiam for-
maliter, ex eo quod penitens omittens contri-
tionem de peccato cuius memoriam habet, ponit
obicem effectui Sacramenti, subindeque peccat
mortaliter: in nostro verò casu confessio est in-
tegra formaliter, quia peccatum ad quod attritio
non se extendit, omittitur in confessione ex igno-
rantia invincibili, aut oblivione inculpabili.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

Obijciens primò contra primam conclusionem:
Hæc duo inter se coherere nequeunt, nempe
quod Sacramentum sit verum & validum, &
tamen gratiam non causet, quandoquidem de
actione Sacramenti est esse causam gratiæ: Ergo

repugnat dari confessionem validam, & tamen
informem.

Respondet negando Antecedens, & ad illius
probationem dico, non esse de ratione Sacra-
menti causare actualiter gratiam, sed habere vim
& virtutem ad illam causandam, licet interdum
actualiter ob aliquam subjecti dispositionem il-
lam non causet: sicut ignis ex se est causativus
caloris, etsi ob aliquam subjecti indispositionem,
illum non semper actu producat.

Dices, Sacerdos non habet intentionem ab-
solvendi penitentem & conficiendi Sacramen-
tum, nisi conferendo gratiam; quandoquidem si
cognosceret illum non esse sufficienter dispositum
ad recipiendam gratiam, non posset absque sa-
cilegio ipsum absolvere: Ergo repugnat Sa-
cramentum penitentiae esse validum, nisi defa-
cto gratiam conferat.

Respondet quod licet in casu quo Sacerdos
cognosceret, penitentem non esse sufficienter
dispositum ad recipiendum effectum Sacramen-
talis absolutionis, non posset licet ipsum absol-
vere, ex eo tamen non sequitur, quod non ha-
beat intentionem absolviendi, nisi conferendo de
facto gratiam; alias similiter ex eo quod non liceat
ipsi baptizare adultum quæ sit non esse dispositum
ad digne suscipiendum tale Sacramentum, simi-
liter dici posset quod non haberet intentionem
baptizandi, nisi conferendo gratiam; quod ta-
men est falsum apud omnes, cum certum sit, ba-
ptismum, quamvis sit susceptum, non esse ite-
rabile, atque adeo esse validum.

Obijciens secundò. Eadem attritio quæ est pars
Sacramenti penitentiae, est etiam dispositio ad
effectum illius, unde Tridentinum nō distinguit
in attritione rationem partis, & rationem dispo-
sitionis: Ergo non stat Sacramentum peniten-
tiæ esse validum, & constare materiā sibi debitā,
nisi sit formatum, & nisi producat in penitente
suum effectum, nempe gratiam & remissionem
peccatorum.

Respondet quod licet regulariter & per se,
eadem attritio quæ est pars Sacramenti peniten-
tiæ, sit etiam dispositio ad effectum illius, ideo-
que Tridentinum non distinguat in attritione
rationem partis & rationem dispositionis; per
accidens tamen & in aliquo casu raro & extraor-
dinario contingere potest, quod attritio sit pars Sa-
cramenti penitentiae, & tamen non disponat ad
effectum illius; quando nimirum illa procedit ex
motivo turpitudinis specialis aliquorum pecca-
torum, subindeque nec formaliter nec virtuali-
ter se extendit ad aliquid peccatum invincibiliter
ignotum, aut inculpabiliter oblitum; unde
in eo solum casu existimo posse dari confessio-
nem validam, & tamen informem, ut in tertia
conclusionem declaravimus.

Dices. Ut attritio sit materia hujus Sacramen-
ti, debet esse talis, quod semper illam possit veri-
ficari forma: Sed forma hujus Sacramenti, nimi-
rum, Ego absolvo te à peccatis tuis, non potest veri-
ficari super attritionem quæ non est dispositio
ad gratiam; quia remota dispositione ad gratiam
& remissionem peccatorum, verificari non po-
test quod penitens à peccatis absolvatur: Ergo
attritio quæ non est dispositio ad gratiam, nequit
esse materia in Sacramento penitentiae, nec ha-
bere rationem partis respectu illius.

Respondet, concessā Majori, negando Mino-
rem; nam ut docet S. Thomas, p. quart. 84. art.
3. ad 5. sensus horum verborum, Ego absolvo te.

Cg 3 non

non est, Ego tibi confero gratiam à peccatis solventem, seu peccata remittentem, sed ego tibi Sacramentum absolutionis impendo, seu Sacramentum absolutivum à vinculis, remissivum peccatorum, & collativum gratiæ: hoc autem verificatur, etsi attritio non disponat ad gratiam, & licet de facto non remittantur peccata, ratione indispositionis ex parte subjecti, non tamen ex parte Sacramenti; sicut ob eandem rationem, quando Baptismus fide suscipitur, verba formæ verificantur, licet baptizatus, à peccatorum sordibus tunc de facto non abluatur.

23. Objicies tertio contra tertiam conclusionem: Peccata inculpabiliter oblita remittuntur in Sacramento penitentia; quamvis confessio ad ea non se extendat, ut docet Tridentinum sess. 14. cap. 5. his verbis supra relatis: *Peccata quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum, eandem confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus, Ab occultis meis munda me Domine: Ergo similiter peccata inculpabiliter oblita remittuntur in hoc Sacramento, quamvis attritio ad ea non extendatur, subindeque tunc confessio non solum est valida, sed etiam formata.*

24. Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam & paritatem; notabile enim inter integritatem confessionis & integritatem attritionis reperitur discrimen; nam integritas confessionis solum est de præcepto, non de necessitate mediæ; unde quomodocumque satisfiat illi præcepto, confessio manet integra formaliter: penitentia verò interior est medium per se requisitum ad emissionem peccati; unde si respectu alicujus peccati hæc attritio non extenditur, non manet remissum, quia non applicatur ei medium per se necessarium.

25. Objicies quarto: Quando attritio est particularis, atque adeo non se extendit ad peccata omnia in confessione ex ignorantia inculpabili, confessio non solum est valida, sed etiam formata: Ergo falsum est in eo casu dari confessionem validam simul & informem. Consequentia patet. Antecedens probatur. Tunc confessio producit gratiam, atque adeo est formata, quando penitens nullum ponit obicem gratiæ Sacramentali: Sed in illo casu penitens nullum ponit obicem gratiæ Sacramentali; alias enim peccaret, quandoquidem obligatur ex præcepto divino non impedire effectum Sacramenti, atque adeo non apponere illi obicem. Ergo in tali casu confessio non solum est valida, sed etiam formata.

26. Respondeo negando Antecedens, & ad ejus probationem dico tunc confessionem Sacramentalem producere gratiam, quando penitens nullum ponit obicem neque positivum neque negativum gratiæ: in casu autem quo ex ignorantia inculpabili ejus confessio non fit de omnibus peccatis quæ commisit, & dolor sive attritio quam habet de illis quæ confitetur; non se extendat ad ea quæ non confitetur: quia non est ex motivo generali, sed particulari in illa, inquam, casu, penitens ponit impedimentum gratiæ, non quidem positivum, sed negativum, videlicet negationem extensionis attritionis ad illa peccata quæ ex ignorantia invincibili non confitetur. Nō peccat tamen ponendo hujusmodi obicem, quia invincibiliter ignorat se illum apponere, eo quod inculpabiliter ignorat, se alia peccata commisisse, præter ea quæ declaravit in confessione.

27. Objicies quinto: Ille qui ex auxilio gratiæ fa-

cit id totum quod tenetur præstare, & quod potest humano & morali modo, ad recipiendum effectum Sacramenti est sufficienter dispositus ad illum: Sed qui habet attritionem de aliquibus peccatis, & ex oblivione omnino inculpabiliter omittit aliud peccatum, facit id totum quod potest humano & morali modo; nihil enim aliud potest præstare, ex hypothesi illius oblivionis, maxime si supponatur ipsum non posse illud melle; Ergo est sufficienter dispositus ad recipiendum effectum Sacramenti, subindeque in eadem confessio non est informis, sed formata.

Respondeo primo, negando Minorem, ille enim potest habere attritionem ex motivo aliquo generali, virtualiter & implicite extendentem: nam peccata inculpabiliter oblita.

Respondeo secundo, datū Minoris, negando Consequentiam; ex eo enim quod hæc attritio potest, non possit aliud humano & morali modo præstare, sequitur tantum quod exculsetur à nova culpa, non verò quod gratiam & remissionem peccatorum obtineat; quia caret medio necessariis, nempe attritionis ad omnia peccata se extendentis, sufficit ad impediendum effectum Sacramenti penitentia, etiam sine nova culpa.

ARTICULUS II.

Virum confessio semper debeat esse integra, vel interdum penitens ab ejus integritate excusetur?

PRO resolutione hujus difficultatis observandum est, duplicem solere à Theologis distingui confessionis integritatem, materiam unam, & formalem alteram. Materialis, quando aliquis confitetur quicquid per se quando necessarium confitendum est, cum scilicet peccata mortalia post Baptismum commissa, & nondum debite confessi. Formalis vero est, quando confitetur omnia quæ hic & nunc tenetur confiteri, ita ut nullum mortale committat sine legitima excusatione; tamen forte committat aliqua, quæ propter oblivionem, aut aliam causam legitimam, non tenetur hic & nunc confiteri. Hæc distinctione præmissa.

Dico primo, formalem integritatem semper esse necessariam ad valorem confessionis, subindeque teneri penitentem declarare in confessione omnia & singula peccata, & quantum ad speciem, & quantum ad numerum, & quoad circumstantias speciem mutantes, nisi aliqua causa gravissima &ürgens excuset.

Conclusio est certa de se, ac definita in Tridentino sess. 14. cap. 5. ubi sic dicitur: Cum universa mortalia peccata seriè cognoscant, homines in filios, & Dei inimicos reddant, nisi quoniam est, omnium etiam veniam, cum aperta & veraciter Confessione, à Deo querere. Itaque dum omnia, quæ memoria occurrunt, peccata Christi fideles confitentur, proculdubio omnia divina misericordia agnoscenda exponunt; qui verò seculi faciunt, & sciant aliqua retinere, nihil divina bonitati per Sacramentum mittendum proponunt. Si enim erubescat agnosce vulnus medico detegere, quod ignorat medicina, sicut ait. Quæ ultima verba desumpsit ex Hieronymo, qui exponens illud Ecclesiastici 10. simonides scriptum in libro, &c. sic ait: Si erubescat agnosce vulnus medico detegere, quod ignorat medicina, non curat, idem docet.